

Tariq Ali

Nytt från Natoland

Ur *Sidecar*, New Left Reviews blogg, 16 februari 2022¹

Översättning: Björn Erik Rosin

[Tariq Ali är mycket kritisk mot hur västmakterna och Nato har bidragit till att skärpa den nuvarande Ukraina-krisen. Se även artikelsamlingen [Om Ukrainakrisen – februari 2022](#)]

Sedan den 3 december 2021, då *Washington Post* ”knäckte” nyheten – baserad på några flygfoton av tält på en åker och andra godbitar som USA:s underrättelsetjänst bidragit med – har den engelsktalande världen varit utsatt för en hårt dirigerad mediakampanj, där man på maxvolym trumpetat ut information om en ”massiv” och ”omedelbart förestående” rysk invasion av Ukraina. I brist på något verkligt nytt att rapportera om har amerikanska säkerhetstjänstemän med ett urverks regelbundenhet rullats ut för att göra uttalanden och Nato-figurer (Stoltenberg, Borrell) knuffats fram för att fylla eventuella tomrum. Förstasidesrubrikerna i tidningarna har hamrat in hotet om krig och backats upp av en lojal kör av kommentatorer, uppseendeväckande eniga i sina omdömen.

Sotto voce [i tysthet] hade det redan framgått vad som är Biden-administrationens huvudmål. Företrädare för USA försöker ”styra länderna i Europa” att hitta ett ”gemensamt recept” mot Ryssland, hade det hetat tre veckor tidigare i en artikel i *New York Times*² som USA:s säkerhetstjänst rikligt levererat uppgifterna till. I London hoppade kvalitetstidningarna på vagnen, som väntat var *Financial Times* mer hökaktig än Washington, och sedan stämde förstas *The Economist* in i kören. Till och med *London Review of Books* kände sig nödgad att ansluta sig med en särskilt aggressiv artikel³, vars författare tydligen inte kände till att det var Georgien, inte Ryssland, som invaderat Sydossetien 2008.

Vad var det krigshetsarna vevade på om? För det första att Putin ensam ligger bakom aggressionen och ur ingenting mobiliserat en invasionsstyrka för ”omedelbart” agerande. För det andra att Natos utvidgning inte är förhandlingsbart. För det tredje att det inte kan accepteras att gränser ritas om med våld i den ”regelbaserade [läs USA-ledda] internationella ordningen”. För det fjärde att nationell suveränitet är okränkbar och att Ukraina måste ha rätt att bestämma om sin egen utrikespolitik.

Men hur ser verkligheten ut?

För det först är den ryska styrkan alls inte något nytt, utan samma som man mobiliserade förra våren som svar på Natos två månader långa övning ”Defender Europe” med 28 000 amerikanska och europeiska trupper vid den ryska gränsen plus demonstrativt aggressiva amerikansk-brittiska flottmanövrer i Svarta havet. Den ryska mobiliseringen på den egna sidan av gränsen var, vilket USA då medgav, ”en normal operativ insats”.

Moskva reagerade också när Biden-administrationen blinkade i samförstånd när den ukrainska armén i oktober 2021 använde sig av drönare i Donbass, trots att luftinsatser var strängt förbjudna enligt Minsk-avtalet – och hur dödliga drönare kan vara och vilket bidrag till eskalering de utgör hade tydligt framgått under Azerbajdzjans krigföring i Nagorno Karabach 2020. Biden-administrationen hade också utvidgat Natos övningar i själva Ukraina – exempelvis övningen Cossack Mace i söder, mellan Odessa och Krim, på sommaren 2021.

¹ Se <https://newleftreview.org/sidecar/posts/news-from-natoland>

² [U.S. Warns Allies of Possible Russian Incursion as Troops Amass Near Ukraine](#)

³ [Did I invade? Do you exist?](#)

Ur ett vidare perspektiv är det Nato som varit på offensiven och avancerat 130 mil österut de senaste 30 åren, långt innanför det tidigare Sovjetunionens gränser och nu på väg att tränga in i centrala rysktalande områden. Kreml hade först visat sig fogligt och sena med reaktionerna på detta. Både Jeltsin och Putin hade visat sig villiga att svälja USA:s löften och därefter – efter Bush-Blairs diplomatiska framstöt 2008 om att utvidga Nato till Ukraina och Georgien – ofta dåliga och fumliga när det handlat om att säga ifrån på ett mer bestämt sätt.

Men utvidgningen av Nato – och placering av de avancerade kapitalistiska länderna under USA:s befäl – är en medveten imperiestrategi, inte någon fråga om nationellt försvar. Ideologiskt och strategiskt är Washingtons liberal-internationalistiska militarism – där världen indelas i ”goda” och ”elaka” stater med löften om regimförändring i de senare – en bruksanvisning för krig, som Stephen Walt formulerat det. När kommentariatet skriar – ”ingen inflytelsesfär åt ryssarna!” – glömmet man att USA samtidigt gör anspråk på en global sådan sfär. Där USA:s intressen gäller är det inte något problem att rita nya gränser med våld – som att ge Turkiet grönt ljus för att ockupera norra Syrien, för att inte tala om Cypern eller Israels ockupation av södra Libanon och Golanhöjderna, eller det de facto amerikansk-israeliska protektoratet i norra Irak. Därmed blir nationell suveränitet under den ”regelbaserade världsordningen” något som Washington bestämmer över. Det kolonialistiska språkbruk som agenter som Victoria Nuland använder sig av, som att utse Ukrainas näste premiärminister efter att 2014 ha störtat den pro-ryske Janukovitj, säger mer än något annat om verkligheten på marknivå.

Mitt i den allmänna hysterin får man vara glad över också försiktigt avvikande röster. Förutom Walt har Simon Jenkins [i *The Guardian*] varnat för att Natos behandling av Ryssland så gott som garanterat kommer att leda till chauvinistiska reflexer. I likhet med Anatol Lieven anser Jenkins att en lösning måste bestå i att verkställa de konfederala inslagen i Minsk-avtalet – plus sätta stopp för Natos expansionism, ryskt tillbakadragande och garantier för Ukrainas gränser. Adam Tooze har gått emot talet om ensidig rysk aggression och vidareutvecklat den analys han först presenterade i boken *Crashed*.⁴ Peter Beinart har analyserat vad som verkligen ligger bakom talet om ”inflytelsesfärer” och sagt att Ukraina de facto måste förbli en buffertstat. Rajan Menon och Thomas Graham har föreslagit ett moratorium på 20-25 år för Ukrainas medlemskap i Nato, Robert Kaplan talar för en Finlandisering och Ross Douthat om hur Biden-administrationen skulle kunna genomföra en framgångsrik nedtrappning.

Mer analytiskt har David Hendrickson framhållit Biden-administrationens ”superaggressiva men också superförsiktiga” hållning, där man följt anvisningarna från Anders Åslund och andra vid det aktivistiska *Atlantic Council* om att ”se till att Moskva åter börjar respektera den regelbaserade internationella ordningen” – dvs ytterligare militarisering av regionen under Nato, ukrainsk integration steg för steg i den yttre delen av Natomedlemskap, att Krim och Donbass åter hamnar på dagordningen och att det sätts stopp för *Nord Stream 2*. Med andra ord fokus på Ukraina ”från första dagen”, som en företrädare för Biden uttryckte det, samtidigt som man, på grund av trycket från dem som vill ha fokus på Kina, undviker att sätta in USA-styrkor i stor skala. Vilket innebär att de allierade i den Gamla världen måste fås att rätta in sig och agera.

Om brittiska medier varit de mest hysteriska i Europa har brittiska politiker inte varit långt efteråt. Johnsons vapenskrammel – och Labourledaren Keir Starmer livliga stöd till den – har tidigare analyserats här av Oliver Eagleton. Nu har Starmer också gått till attack på den brittiska fredsrörelsen *Stop the War*⁵ – en av de få grupper som försökt organisera motståndet

⁴ Se Tooze's artikel i samlingen [Om Ukrainakrisen – februari 2022](#)

⁵ Se *The Guardian*: [Under leadership, Labour's commitment to Nato is unshakable](#)

mot den pågående eskaleringen. Starmer försäkrar läsarna av *The Guardian* att ”Labours stöd till Nato är orubbligt” – som om partiets skamliga insatser under kalla kriget och Blair skulle lämna något utrymme för tvivel på den punkten – och rasar mot att *Stop the War* ”ger understöd åt auktoritära ledare” och ”solidariserar sig med angriparen”.

Det är samma slitna slagord som användes mot Kampanjen för kärnvapenedrustning ”på 1950-talet och mot *Vietnam Solidarity Campaign*, VSC, på 1960-talet. Vad beträffar den senare var de av oss som grundade VSC stolta över att försvara Vietnams folk mot USA:s bomber och napalm. Många av oss var klart emot både Sovjetunionens inmarsch för att krossa upproret i Ungern 1956 och Warszawapaktens invasion i Tjeckoslovakien 1968. Beträffande Afghanistan var jag personligen både mot den sovjetiska ockupationen i december 1979 och Natos ”Operation Enduring Freedom” 2001. (Se *The Forty-Year War in Afghanistan*, Verso, 2021).

De miljontals människor som 2003 protesterade i Europa och USA mot det kommande kriget i Irak var inga anhängare till Saddam, vars diktatoriska regim i decennier hade försörjts, backats upp och beväpnats av USA och dess allierade i Nato. De förutsåg klart det blodbad och den förstörelse Bush och Blair skulle utsätta Mellanöstern för och kämpade för att förhindra det. Anser Starmer och MI5 [brittiska säkerhetstjänsten] Simon Jenkins vara en opålitlig figur och bara ett förkläde åt Putin? Och vi ska heller inte glömma Natos stöd till de kungliga torterare och mördare som styr Marocko och Saudiarabien idag, som utsätter Jemen för ett blodbad. Om moraliskt publikfrieri är vad krig handlar om, varför stannade inte skrytmånsarna i London kvar i Afghanistan då?

Låt oss påminna om några fler händelser. Vem stödde Putins blodiga angrepp på Tjetjenien 1999-2000 och tittade belåtet på medan huvudstaden Grozny förvandlades till ruiner, om inte Clinton och Blair – den senare hastade dessutom till Moskva för att vara först med att gratulera Putin till den efterföljande valsegern – medan andra Natoländer tittade på. Ryssland ansågs då vara en lojal underordnad, eftersom man stödde Väst i de flesta sammanhang – inte minst genom att öppna sina baser för att underlätta Natos ockupation av Afghanistan. Tony Woods utmärkta analys i *New Left Review* [N° 30, nov-dec 2004] ger kött och ben om Putins roll i den tjetjenska tragedin samt Natoländernas samförstånd vid den tiden.

Vad som förändrats är att Natos expansionism via autopiloten nu satt kurs på Ukraina och Georgien, något som rysk *raison d'état* inte kan tillåta. Samtidigt kan Rysslands klantiga militaristiska svar ha lett till att man avhänt sig sitt starkaste kort i Ukraina – stödet från den rysktalande eller rysk-orienterade hälften av befolkningen där. När Bush och Blair på toppmötet i Bukarest 2008 drev igenom att Nato skulle ”öppna dörren” för Ukraina och Georgien var knappt 20 procent av befolkningen i Ukraina för att gå med i Nato. Majoriteten var delad mellan att stödja en militär allians med Ryssland eller att behålla den neutralitet som förankrats i Ukrainas konstitution från 1990 (den ändrades 2019 av Zelenskij's regering för att sätta upp medlemskap i EU och Nato som nationella mål).

2014, efter Maidan-upproret, Rysslands annektering av Krim och det lågskaliga krig som inletts i Donbass-regionen, hade stödet för Nato ökat till 40 procent, men 40 procent av ukrainarna var fortfarande mot. (Opinionsmätningarna i Ukraina inkluderar numera inte de rikt befolkade Donbass-regionen och Krim, vilket också påverkar resultaten.) I regionerna i väst – mer integrerade i EU:s ekonomiska nätverk via migrantarbetare i Polen – finns nu en majoritet för att gå med i Nato. Men som Volodymyr Isjtjenko⁶ har skrivit oroar sig många ukrainare för att medlemskap i Nato skulle äventyra ännu mer av Ukrainas suveränitet, öka spänningarna med Ryssland, skärpa motsättningarna bland ukrainare och dra in landet i

⁶ [Ukrainians Are Far From Unified on NATO. Let Them Decide for Themselves](#)

ytterligare något av USA:s ”ständiga krig”, av vilka ett precis slutat med ett förödmjukande nederlag.

Angreppshundarna i västliga medier har belåtet noterat att deras propagandakampanj i varje fall lett till att Nato enats. Inte helt och hållet ändå. De senaste tolv veckornas obarmhjärtiga strålkastarljus har också visat på sprickor. Tysklands högste marinofficer, amiral Kay-Achim Schönbach, tvingades avgå efter att till en militär tankesmedja i New Delhi ha sagt att allt Putin egentligen var ute efter var lite respekt. ”Må Gud ge honom respekt! Det kostar så lite, egentligen ingenting alls. Det är lätt att visa honom den respekt han vill ha och verkligen också förtjänar. Ryssland är ett gammalt land, Ryssland är ett viktigt land. Också vi, Indien och Tyskland, behöver Ryssland, vi behöver Ryssland mot Kina.”

Amiralen ställde en maoistisk-althusseriansk fråga: de som bestämmer över Nato måste välja mellan Ryssland och Kina – vilken är huvudmotsättningen och vilken är den sekundära? Nixons besök i Beijing bidrog helt klart till att Sovjetunionen försvagades. Men samarbetet mellan Väst och Kina gjorde också Folkrepubliken till den politiskt-ekonomiska kraften idag är och att tvinga ner den på knä igen kommer att bli svårt, för att inte säga omöjligt. Med tanke på familjen Bidens lukrativa affärsengagemang i Ukraina, för att inte tala om hur [Hillary] Clinton och ledningen för det demokratiska partiets hittade på att ryska nättroll avgjorde presidentvalet 2016 är det mindre troligt att den nuvarande administrationen skulle kunna komma med något liknande politiskt drag gentemot Moskva. Washington tycks fortfarande främst inne på att smida en stor eurasiatisk allians mot Kina. Under vinter-OS i Beijing gjorde Putin och Xi en gemensam deklaration mot Natos expansion och för fördjupat ekonomiskt samarbete, inte minst genom att öka Kinas import av rysk gas.

Den officiella reaktionen på amiral Schönbachs utspel kom snabbt. Den nye tyske försvarsministern Christine Lambrecht, en socialdemokrat av Starmers snitt, avsatte omedelbart Schönbach från alla uppdrag och degraderade honom. Störande var dock att den pensionerade generalen Harald Kujat, ett tungt namn i den tyska försvarsmakten och f d chef för Natos militära utskott, sedan i en tv-intervju (som snabbt togs bort från nätet) förklarade: ”Om jag fortfarande varit i tjänst skulle jag ha ställt mig bakom amiral Schönbach och på alla sätt försökt hindra att han blev avskedad ... det måste ligga i vårt intresse att få till stånd resultat, att trappa ner och uppnå minskade spänningar med Ryssland, samtidigt som vi givetvis också måste ta hänsyn till Ukrainas säkerhetsintressen.” Också inne i Natoland finns motsättningar. Johnson-Starmer predikar krig-krig, många i Tyskland är för samtal-samtal.

Storbritanniens agerande handlar främst om att understryka för Vita huset och Pentagon att man efter Brexit är mer lojal än på Blairs tid. Den hundlika låsning i parningsställning som rätt skulle nu cementeras för gott. Samtidigt kastar Starmers anklagelser mot *Stop the War* för att stödja auktoritära regimer också ljus över hans egen politik. Han kommer att göra allt som den brittiska staten ber honom om. Om Putin i morgon skulle betraktas som vän igen vore Starmer med på det också. Och förvisso vet han själv en del om auktoritärt agerande efter att ha uteslutit dussintals oppositionella judar ur Labourpartiet och suspenderat sin företrädare på falska anklagelser. Med tongångar à la McCarthy kan han helt förbjuda fredsrörelsen och försöka få Labourmedlemmarna att lämna den. Han skulle kunna gå längre än Blair och kräva stöd för Nato som villkor för medlemskap i partiet. Det skulle bara vara en fortsättning på att han gjort anklagelser om antisemitism till ett vapen och i princip förklarat kritik av Israel otillåten.

Stop the War är inte något politiskt parti. Där finns också medlemmar som stöder Tories plus många som är för skotsk självständighet. Dess mål är att hindra USA och Nato från att föra krig under alla möjliga förevändningar. De politiker och vapenhandlare som stöder de krigen gör inte det för att stärka demokratin, utan för att tjäna de hegemoniska intressena hos

världens största imperiemakt. *Stop the War* och många andra kommer att fortsätta att protestera mot dem trots hot, förtal och smicker.